**COMMISSIE VOOR BOEKHOUDKUNDIGE NORMEN**

# CBN-advies 2009/16 Omrekening van kapitaal bij grensoverschrijdende fusies

**Advies van 16 december 2009**


I. INLEIDING
II. TE VOLGEN PROCEDURE BIJ GRENSOVERSCHRIJDENDE FUSIE
III. CONTROLE VAN DE PROCEDURE
IV. JURIDISCHE GEVOLGEN VAN DE GRENSOVERSCHRIJDENDE FUSIE
V. DATUM WAAROP HET KAPITAAL VAN DE OVERGENOMEN BUITENLANDSE VENNOOTSCHAP OMGEREKEND MOET WORDEN NAAR DE EURO


## I. INLEIDING

De Belgische wetgever heeft de grensoverschrijdende fusie, voorzien in de Tiende Richtlijn[1], geregeld in de wet van 8 juni 2008[2], door de invoering van een nieuwe titel "Titel Vbis. Bijzondere regels inzake de grensoverschrijdende fusies en gelijkgestelde verrichtingen" in Boek XI van het Wetboek van Vennootschappen. De Tiende Richtlijn is van toepassing op fusies van kapitaalvennootschappen, opgericht in overeenstemming met de wetgeving van een Europese lidstaat en die hun statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging binnen de Europese Gemeenschap hebben, indien ten minste twee daarvan onder de wetgeving van verschillende lidstaten ressorteren[3]. De bepalingen inzake interne fusies van Boek XI Herstructurering van vennootschappen van het Wetboek van Vennootschappen blijven evenwel, behoudens uitdrukkelijke afwijking, van toepassing op grensoverschrijdende fusies[4].

Aan de Commissie wordt in deze context de casus voorgelegd van een grensoverschrijdende fusie waarbij een Belgische vennootschap een vennootschap overneemt die gevestigd is in een lidstaat die niet tot de eurozone behoort. Bij deze fusie werd voorzien dat het kapitaal van de overnemende Belgische vennootschap gelijk is aan de som van het kapitaal van beide vennootschappen vóór de fusie.

Vermits het kapitaal van de buitenlandse vennootschap werd uitgedrukt in een andere valuta dan de euro, werd aan de Commissie gevraagd te bepalen op welk tijdstip het kapitaal van deze buitenlandse vennootschap moet worden omgerekend naar de euro, ten behoeve van de desbetreffende fusie.

De Commissie is in dit opzicht de mening toegedaan dat een aantal artikelen, ingevoerd in het Wetboek van Vennootschappen ten gevolge van de omzetting van de Tiende Richtlijn, die hoofdzakelijk betrekking hebben op de te volgen procedure door de desbetreffende vennootschappen in geval van een grensoverschrijdende fusie, uitvoerig dienen behandeld te worden.

## II. TE VOLGEN PROCEDURE BIJ GRENSOVERSCHRIJDENDE FUSIE

De bestuursorganen van de te fuseren vennootschappen zijn ertoe gehouden een gemeenschappelijk fusievoorstel op te stellen. Dit voorstel omvat een aantal elementen, zoals informatie over de evaluatie van de activa en passiva die overgaan naar de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap[5].

Bovendien vermeldt het fusievoorstel de datum vanaf dewelke de handelingen van de fuserende vennootschappen boekhoudkundig worden geacht voor rekening van de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap te zijn verricht[6].

Er dient te worden opgemerkt dat het fusievoorstel ook nog andere informatie bevat, met name:

- de ruilverhouding van de aandelen of deelbewijzen in het maatschappelijk kapitaal en, in voorkomend geval, het bedrag van de opleg in geld[7] ;
- de datum vanaf dewelke deze aandelen of deelbewijzen in het maatschappelijk kapitaal recht geven in de winst te delen, alsmede elke bijzondere regeling betreffende dit recht[8] ;
- de statuten van de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap[9].

Aldus geeft het fusievoorstel aanwijzingen over het kapitaal en, meerbepaald, over het eigen vermogen van de overgenomen vennootschap, dat in het kader van de fusie zal overgaan op de overnemende vennootschap.

Dit fusievoorstel moet door elke vennootschap die bij de fusie betrokken is, uiterlijk zes weken voor de algemene vergadering die over de fusie moet besluiten, ter griffie van de rechtbank van koophandel worden neergelegd[10].

Daarnaast stelt het bestuursorgaan van elke betrokken vennootschap een omstandig verslag op, bestemd voor de vennoten, waarin de stand van het vermogen van de te fuseren vennootschappen wordt uiteengezet en de wenselijkheid van de fusie, de voorwaarden en de wijze waarop de fusie zal geschieden vanuit juridische en economisch oogpunt worden toegelicht en verantwoord[11].

Het Wetboek van Vennootschappen stelt in artikel 772/11, § 1, dat, onder voorbehoud van strengere bepalingen in de statuten, enkel tot grensoverschrijdende fusie van de vennootschap kan worden besloten door de algemene vergadering, overeenkomstig de specifieke regels van aanwezigheid en meerderheid[12].
In elke vennootschap die de fusie aangaat, worden de notulen van de algemene vergadering waarin tot de fusie wordt besloten, opgesteld bij authentieke akte[13].

## III. CONTROLE VAN DE PROCEDURE

De Tiende Richtlijn en de overeenkomstige bepalingen van de artikelen 772/12 en 772/13, W.Venn., voorzien in een dubbele controle van de wettigheid van de fusie-operatie.

Vooreerst zal de instrumenterende notaris na onderzoek het bestaan en zowel de interne als de externe wettigheid moeten bevestigen van de rechtshandelingen en formaliteiten waartoe de vennootschap waarvoor hij optreedt, gehouden is. Indien voldaan is aan alle wettelijke voorschriften, zal de notaris aan de betrokken vennootschap een attest afleveren waaruit dit blijkt[14].

Vervolgens zal de notaris nagaan of de fuserende vennootschappen gemeenschappelijke voorstellen voor een grensoverschrijdende fusie hebben goedgekeurd. Hiertoe legt elke fuserende vennootschap het in artikel 772/12, W.Venn., bedoelde attest voor aan de instrumenterende notaris binnen een termijn van zes maanden na de afgifte ervan, samen met een afschrift van het gemeenschappelijk voorstel voor een grensoverschrijdende fusie, dat door de algemene vergadering is goedgekeurd[15].

## IV. JURIDISCHE GEVOLGEN VAN DE GRENSOVERSCHRIJDENDE FUSIE

Voor wat betreft het van kracht worden van de grensoverschrijdende fusie, verwijst de Tiende Richtlijn naar het recht dat van toepassing is op de uit de fusie ontstane vennootschap.

Krachtens de Belgische wetsbepalingen wordt de grensoverschrijdende fusie van kracht op de datum waarop de instrumenterende notaris de voltooiing van de fusie heeft vastgesteld op verzoek van de vennootschappen die fuseren, op voorlegging van de attesten en andere documenten die de verrichting rechtvaardigen. Deze akte wordt neergelegd en bij uittreksel bekendgemaakt overeenkomstig artikel 74, W.Venn.[16]

Op deze datum gaat het gehele vermogen van iedere ontbonden vennootschap over op de verkrijgende vennootschappen[17].

## V. DATUM WAAROP HET KAPITAAL VAN DE OVERGENOMEN BUITENLANDSE VENNOOTSCHAP OMGEREKEND MOET WORDEN NAAR DE EURO

De Commissie is van oordeel dat de omrekening naar de euro van het kapitaal van de buitenlandse vennootschap dient te gebeuren tegen de wisselkoers die geldt op de datum, in samenspraak bepaald door de beheersorganen van de fuserende vennootschappen, waarop de handelingen van de fuserende vennootschappen boekhoudkundig worden geacht voor rekening van de uit de grensoverschrijdende fusie ontstane vennootschap te zijn verricht, zoals gedefinieerd in het fusievoorstel, goedgekeurd door de algemene vergaderingen van de desbetreffende vennootschappen, conform artikel 772/6, f), W.Venn. Deze datum zal, algemeen genomen, steeds voorafgaan aan de datum bedoeld in artikel 772/14, W.Venn. (datum waarop de grensoverschrijdende fusie van kracht wordt).

In feite is het, enerzijds, vanaf deze datum dat, ten gevolge van de boekhoudkundige retroactiviteit, de overnemende vennootschap de winst of het verlies draagt, met inbegrip van de wisselkoersverschillen, gerealiseerd door de overgenomen vennootschap. In dit opzicht is het niet uitgesloten dat de overnemende vennootschap de valutapositie dekt van de over te nemen vennootschap.

Anderzijds is het in de praktijk meestal op deze datum, die normaliter zal samenvallen met het einde van een boekjaar, van een semester of trimester, dat de bestuursorganen van de fuserende vennootschappen samenkomen teneinde de ruilverhouding en de andere modaliteiten van de fusie te bepalen.

Bij ontstentenis van specifieke bepalingen van toepassing op grensoverschrijdende fusies, verwijst, ten slotte, art. 78, § 2, K.B. W.Venn., dat het boekhoudkundig principe van continuïteit in geval van een fusie invoert, ter bepaling van de waarde tegen dewelke de verschillende actief-en passiefbestanddelen van de overgenomen vennootschap, inclusief de bestanddelen van haar eigen vermogen, opgenomen dienen te worden in de boekhouding van de overnemende vennootschap, naar de datum vanaf dewelke de handelingen van de over te nemen vennootschap boekhoudkundig worden geacht voor rekening van de overnemende vennootschap te zijn verricht. De Commissie is de mening toegedaan dat dezelfde denkpiste moet worden gevolgd voor de grensoverschrijdende fusies (cf. CBN-advies 2009/7 betreffende de boekhoudkundige verwerking van grensoverschrijdende fusies).

Wat de wisselkoersen betreft tegen dewelke de uitgevoerde transacties tussen, enerzijds, de datum waarop de handelingen van de fuserende vennootschappen boekhoudkundig worden geacht voor rekening van de uit de fusie ontstane vennootschap te zijn verricht, en anderzijds, de datum waarop de fusie juridisch van kracht wordt, wordt verwezen naar CBN-advies 172/1[18], dat een afweging maakt tussen de monetaire/niet-monetaire methode, enerzijds, en de methode van de slotkoers/netto-investeringen, anderzijds.

De Commissie is van oordeel dat, voor wat grensoverschrijdende fusies betreft, de monetaire/niet-monetaire methode de voorkeur geniet.

Ter herinnering: volgens deze methode worden de bestanddelen van de niet-monetaire posten omgerekend tegen de geldende koers op het ogenblik van de transactie, terwijl de bestanddelen van de monetaire posten normaliter omgerekend worden tegen de slotkoers.

Voor een meer gedetailleerde bespreking wordt verwezen naar het voornoemde advies 172/1.

---

1 Richtlijn 2005/56/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 26 oktober 2005 betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen, P.B. L 310/1 25.11.2005.

2 Wet houdende diverse bepalingen (I), B.S. 16 juni 2008.

3 Art. 1, Richtlijn 2005/56/EG.

4 Art. 772/1, W.Venn.

5 Art. 772/6, k), W.Venn.

6 Art. 772/6, f), W.Venn.

7 Art. 772/6, b), W.Venn.

8 Art. 772/6, e), W.Venn.

9 Art. 772/6, i), W.Venn.

10 Art. 772/7, W.Venn.

11 Art. 772/8, W.Venn.

12 De goedkeuring door de algemene vergadering van de overgenomen vennootschap is evenwel niet vereist in geval van een met fusie door overneming gelijkgestelde verrichting.

13 Art. 772/11, § 7, W.Venn.

14 Art. 772/12, W.Venn.

15 Art. 772/13, W.Venn.

16 Art. 772/14, W.Venn.

17 Art. 772/3, W.Venn.

18 CBN-advies 172/1 – Opneming van de rekeningen van een buitenlands bijkantoor (CBN-Bulletin, n° 35, oktober 1995, p. 18-39).